

Forslag til forespørgselsdebat om hvorvidt nul-tolerancen overfor udvindingen af radioaktive grundstoffer som biprodukt bør ophæves og at Selvstyret i forlængelse heraf opretter et Selvstyreejet selskab, der skal håndtere og videreformidle salg af radioaktive grundstoffer, der udvindes som biprodukt ved minedrift.

(Medlem af Inatsisartut Akitsinnguaq Olsen, Siumut)

Svarnotat

(Medlem af Naalakkersuisut for Erhverv og Råstoffer, Ove Karl Berthelsen)

Naalakkersuisut finder ikke, at tiden er inde til at ophæve nul-tolerancen overfor radioaktive grundstoffer. Det er vigtigt, at befolkningen får de nødvendige oplysninger og får mulighed for at fremkomme med deres meninger, inden Inatsisartut træffer beslutning om, hvorvidt uranholdige mineraler skal tillades udvundet. Vi skal høre på alle synspunkter og fordybe os i emnet, så vi kan træffe den endelige beslutning på et oplyst grundlag. Det skylder vi befolkningen og miljøet.

Naalakkersuisut fastlagde politikken på området i Qoornoq deklARATION 2010. Heri står, at der ikke skal udstedes tilladelser til efterforskning eller udnyttelse af radioaktive grundstoffer. Det er en central del af Qoornoq deklARATIONEN, at der inden valgperiodens udløb skal træffes beslutning om hvorvidt den nuværende politik skal revurderes. Det er også vores politik, at vi skal fortsætte og udvide den offentlige debat, og at den skal omfatte hele landets befolkning. Lokalbefolkningen skal sikres medindflydelse, også når vi taler om mulige mineprojekter som involverer mineraler med forhøjet baggrundsindhold af radioaktive elementer.

Med det formål at inddrage landets borgere gennem oplysningsvirksomhed, har Naalakkersuisut blandt andet fået produceret en film med oplysning om uranudvinding, som blev sendt på KNR. I forlængelse heraf har der været afholdt en politisk debat om emnet i radioen og på TV. Vi har været i Canada med et udvalg fra Inatsisartut og kommune Kujalleq for at få mere viden om uranudvinding, og rapporten herfra er blevet offentliggjort. GEUS har endvidere, efter ønske fra Naalakkersuisut, udgivet et hæfte med information og fakta om udvinding af uran i Grønland.

Udover at sikre borgernes medbestemmelse i så vigtig en beslutning som udnyttelse af radioaktive grundstoffer, er det samtidigt vigtigt at sikre, at en bestemt forekomst vil kunne brydes uden problemer ud fra en sikkerheds-, sundheds- og miljømæssig betragtning. Hvorvidt de pågældende baggrundsværdier i en forekomst udgør problemer ud fra en sikkerheds-, sundheds- og miljømæssig betragtning vil bero på en individuel vurdering af de geologiske undersøgelser, lønsomhedsstudium, ansøgning om udnyttelsestilladelse samt VVM-redegørelsen m.m. En fuldstændig vurdering vil derfor være stedspecifik og en ansøger vil i en udnyttelsesansøgning skulle godtgøre, at en bestemt forekomst vil kunne brydes på en acceptabel måde. Dette gør sig også gældende for Kvanefjeldet.

Naalakkersuisut finder det vigtigt, at der bliver tilvejebragt mere viden om de sikkerheds- og sundhedsmæssige spørgsmål angående radioaktive grundstoffer, og konsekvenserne af efterforskning og udnyttelse af disse. Af samme grund har Naalakkersuisut indført en tilføjelse til standardvilkårene for efterforskningstilladelser i Grønland, således at der efter ansøgning kan gennemføres VVM-undersøgelser, VSB-undersøgelser og lønsomhedsstudier

af mineralforekomster, som også indeholder radioaktive mineraler.

Mineralselskabet Greenland Minerals and Energy Ltd. har søgt om og fået tilladelse til at gennemføre sådanne undersøgelser. Disse forventes færdiggjort ultimo 2012 eller primo 2013. Når undersøgelserne foreligger, vil vi have et langt mere detaljeret grundlag at vurdere sagen ud fra.

Det er Naalakkersuisut's vurdering, at så længe der ikke findes stedbestede sikkerheds-, sundheds- og miljøundersøgelser af efterforskning og udnyttelse af uran i Grønland, er der ikke noget seriøst beslutningsgrundlag for at vurdere, om der er grundlag for en revision af den nuværende nul-tolerance politik.

Hvad angår forslaget om oprettelse af et Selvstyreejet selskab, så er det naturligvis muligt at oprette et Selvstyreejet selskab til at håndtere og videreformidle salg af radioaktive grundstoffer. Men det er ikke meningsfyldt at diskutere dette på nuværende tidspunkt, når vi stadig har en nul-tolerance-politik vedrørende uran. En oprettelse af et sådant selskab vil være det samme som at signalere ophævelsen af nul-tolerance-politikken, og vi har ikke på nuværende tidspunkt et vidensniveau, som retfærdiggør dette. Vi må ikke glemme, at uranområdet er forbundet med en række risici, som skal tages alvorligt.

Naalakkersuisut vil derfor afvente resultatet af de undersøgelser, som er igangsat i Sydgrønland, og så kan vi vurdere situationen på ny, når disse resultater er evalueret af alle relevante uafhængige instanser. Kun på den måde kan vi sikre os, at den endelige beslutning om emnet bliver taget på et oplyst grundlag og i sidste ende, beror på saglighed og samfundsmæssige hensyn. Indtil da bør nul-tolerance-politikken vedrørende uran fortsat være gældende.